

Kibrit inhisarı!

Maliye vekâleti orman meselesini de halletmişse muvaffakiyeti takdir edilir

Yeni kibrit inhisarı mukavelesi evelki gün Büyük Millet Meclisi tarafından tasdik edilmiştir. Yeni mukaveleye göre, şirket iki ay içinde hükûmete "10," milyon Dolar verecektir.

Maliye vekili beyin mecliste verdiği izahata göre de, bu para Devlet Bankası sermayesine tahsis edilecektir. Şu halde müstakbel devlet Bankasının "Dolar olarak," "10," milyon temin edilmiştir. demektir.

Yapılan mukavelelerin maddeleri neşredilmemiş olduğu için, yeni inhisarın Hükûmetle olacak münasebetleri ve vaziyeti etraflıca malûm değildir. Bu hususta maliye vekilinin vermiş olduğu izahata göre mütalâa beyan etmek zarureti vardır. Şirketin yeni bir fabrika yapacağına, aradaki ihtilâfların hal mercii olarak İstanbul mahkemeleri kabul edilmiş olmasına nazaran, vekâlet üç esaslı noktada muvaffak olmuş, sabık şirketten alacağı olan "400," bin liranın henüz tahsil edilmeyen "100," bin lirasından da feragat etmiştir. Bununla beraber şirketin teşkil edeceği şubelerde ve yeni fabrikada çalışacak memur, müstahdem, ve saire hakkında ne şekil dairesinde uyulmuş olduğu da malûm değildir. Eger bunlara dair mukaveleye esaslı kayıtlar konmamışsa, meselelerin tasdikten evvel düşünülmesi, temin edilmesi lazım gelirdi.

Diğer taraftan şirketin hükûmete ikraz edeceği "10," milyon doların faizi biraz ağırdır. Şirket vereceği "10," milyon "16," sene içinde yalnız faizinden alacaktır.

Şirkete verilecek faiz şu cihetten ağır olmakla beraber komisyon, masraf ve saire namile hiç bir şey verilmemesinin temin edilmesi de ayrıca takdir

edilecek bir şeydir. Komisyon ve saire gibi teamül haline giren masrafların hafzedilmesi, tabii faiz miktarını bir parça hafifletmiş addolunabilir. Nede olsa, şu buhran zamanında Devlet Bankası için "20," milyon Türk lirasını "Dolar olarak," temin etmek, yabana atılmamak lazım gelen bir şeydir.

Lâkin Evelce Hükûmetle mukaveleye girdiği halde kendini tasfiye mecburiyetinde kalan şirketle Hükûmet arasında bir orman ihtilâfı olacaktır. Kereste piyasasına nazaran sabık şirkete yüzde üçyüz noksanına verilmiş olan milyonlarca metre mikaplık orman işi ne olmuştur? Şirkete kibrit imali şartı verilen ormanlar piyasa tutarile birkaç yüz milyon değerinde olacaktı. Şirket yok bahasına aldığı ormanlardan kereste yapmıyor mu, bunları piyasada satmak istemiyor muydu?

Maliye vekili Beyin orman meselesine temas etmedikleri görülmüştür. Meclisteki beyanat ta kibrit çöplerinin yerli mal olması temin edildiği zikrediliyor, bir yerde de eski mukavelelerin ve yahut imtiyazın bazı tadilatla şirkete iade edildiği kaydediliyordu.

Bu tadilat arasında orman meselesi tabii olarak ihmal edilmemiş olacaktır. Fakat, eski şirket infisahından beri vaziyet etmiş olduğu ormanlardan kereste satmış olacaktır. Kibrit yapılmadığına göre, aradaki fark ne olacak, sineye mi çekilecektir? Maliye vekâletinin şu cihetten hazine hukukunu takibetmesi, araması icap eder.

Esastaki muvaffakiyete gelince: Onu zaten inkâr eden yoktur. İyi tarafları iyi, sakat tarafları düşük görmek daima hakikate doğru gitmek ve koşmaktır.

Arif Oruç

İtilâf

Yunanlılar kararı bir heyete tetkik ettiriyorlar!

Dün muhtelit mübadele komisyonu bitaraf âzâları Ankaradan şehrimize gelmişlerdir. Bitaraf âzâ ile birlikte gelmesi beklenen Türk heyeti murahhasası reisi Tefik Kâmil bey gelmemiştir. Mumaileyh bir kaç gün daha hareketini tehir etmiş bulunmaktadır. Tefik Kâmil beyin meclisin son müzakeretine iştirak etmek ve bazı işleri görmek üzere bir kaç gün daha Ankarada kalmak istediği zan edilmektedir. Bitaraf âzâ şimdilik intizar vaziyetinde olup Yunan hükûmetinin cevabını beklemektedir. Bitaraf kararının elyevm Yunan hükûmeti tarafından hususi bir divanda tetkik edilmekte olduğu ve ancak bir kaç gün sonra cevabın gelebileceği anlaşılmaktadır. Bu cevabın vürudundan sonra itilâfın menin tatbikatına başlanacak ve komisyon işlerine bu tatbikat nezaret edecek ve etabli vesikalarını tevzi eyleyecektir.

Bir Paşa

Defterdarlıkta açılan müsabakaya giriyor!

Maliye vekâleti 100 lira maktu ücretli iki memur almak için defterdarlıkta bir müsabaka ilân etmiştir. Aldığımız malûmata nazaran ilân müddeti zamanında bu memuriyete 25 kişi müracaat etmiştir.

Bunlardan biri de müteakıt bir paşadır. Daha neler işiteceğiz?

Mecliste

Ankara belediye istikraz kabul edildi

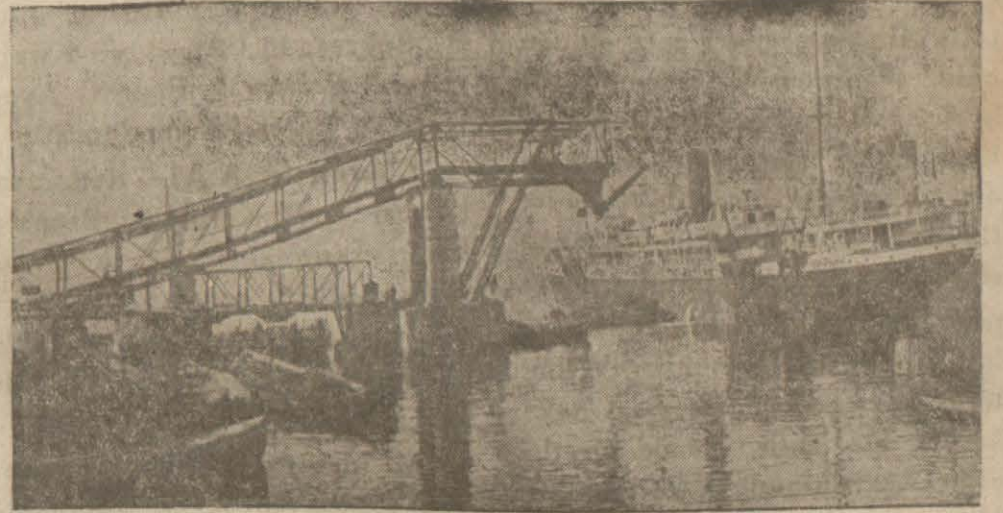
Ankara: 16 (H.M.) Millet Meclisi bugün toplanmıştır. Ankara şehremaneti tarafından hazinece tahsil edilmekte olan belediye hissesi harşılık gösterilmek suretile bir milyon liraya kadar aktedilecek istikrazla Maliye Vekâleti tarafından kefalet edilmesi hakkındaki kanun layihası müzakere ve kabul edilmiştir.

Aleyhimizdeki davalar bitmedi!

Dün ikinci ceza mahkemesinde, müheyyic neşriyattan dolayı baş muharririmiz Arif Oruç beyin muhakemesine devam edilmiştir. Baş muharririmiz rahatsız olduğuna dair mahkemeye bir rapor göndermiş, muhakeme perşembe gününe kalmıştır. Oğün karar verilecektir.

Korkunç bir haber!

Zonguldak havalisinde 20,000 köylü korkunç bir hastalıktan inlemektedir! İstimdat ediyorlar. Doktor yok!

Dehşetli bir salgın köylerini istilâ eden Zonguldak'ın limanı

Zonguldak, 16 (Hususi!) — Karadeniz sahilinde Zonguldak civarında anadolunun en şirin ve büyük kazalarından 600,000 nüfuslu (Devrek) kasabası büyük bir afetle mahvolmak tehlikesine maruzdur.

Bu havalide halk hatta üç aylık çocuklar frengi hastalığından kırılmaktadır.

Hükûmetce mukaayet hastaların adedi on bine baliğ olmakta bir okadarda kaydedilmemiş hasta bulunmaktadır.

Haylı zamandanberi resmi ve hususi doktor mevcut olmamasından dolayı tedavisizlik yüzünden frengi afeti dairei sirayetini tevsi eylemekte, zenginler hastalarını Zonguldakla İstanbula göndererek büyük masraflar ihtiyarile tedavi ettirebilmekte iseler de buna kudreti kâfi gelmeyenlerle zevallı köylüler ecelsiz ölmektedirler.

Ahali Başvekâlete müracaatla vaziyetin vehametini anlatarak bir tabip izamını istirham eyledikleri gibi Meb'us Celâl Sahir bey de keyfiyeti telgrafla tekit ettikleri halde henüz bir netice hasil olmamıştır.

Ahalinin ısrarla doktor talebine ve fennî tababete gösterdiği itimat ve iştiyaka karşı elan kimsenin gönderilmemesi, para kazanmak hevesiyle olsun serbest etibbadan hiç birinin gelmemesi cidden şayanı dikkat ve elim bir meseledir. Bu sebepten bir buçuk sene evvel açılan asri ve güzel eczahanenin de kapanmak tehlikesine maruz kaldığını gören ahali müteessif ve müteessir olmaktadır.

Pek mühim ve şayanı ehemmiyet gördüğümüz bu mesele hakkında hükûmetin nazarı dikkatini celbederiz.

Mes'ele halledildi!

Dün mahkeme bana ait hakkı çaldı diyen doktoru mahkûm etti

Bir müddet evvel etfal hastanesinde mütalea edilen bir hastanın ilmi mütaleasını neşreden doktor Kâzım İsmail bey eserini neş-

Hakkı çıkan doktor Kâzım İsmail B. hastane etibbasından İhsan bey Kâzım bey aleyhine etibba odasına müracaat etmişti.

Etibba odası Kâzım beyin beraetine karar verdi. Fakat İhsan bey Kâzım bey hakkında bana ait bir hakkı çaldı diye ısaatta bulunduğu operatör Kâzım İsmail bey mahkemeye müracaat etmişti. Beyoğlu ikinci sulh ceza mahkemesinde rüyet edilen ve uzun zamandan

beri etibba arasında dedi kodulara sebep olan bu hadise nihayet mahkemenin karare ile dün kapanmıştır. Mahkeme verdiği hükümde İhsan Beyin hakaret kastile elfazı harf ettiğini tebit ederek İhsan Beyi 100 lira nakti tazminata mahkûm etmiştir. Bu suretle Kâzım bey Davayı kazanmış oluyor.

Bu hadise bir genç hekimin yaptığı etüde eski bir bekimin tesahup iddia etmesinden çıkmıştır. Filhakika bu vakayı mütalea eden, otopsiyi yapan Kâzım beydir, hastahane sertabibi de bu vakanın kendi emrile Kâzım bey tarafından mütalea edildiğini ifade etmiştir.

İhsan beg elfazı tahkiri yeyi muhtelif meslekdaşlar huzurunda kullandığı için Kâzım İsmail bey bütün bunları mahkemeye şahit göstermiş ve şahitler ifadelerinde İhsan beyin Kâzım bey için (çaldı) dediğini

Prences İleana dün şehrimize geldi

Romanya kraliçesinin kızı Prences İleana dün İskenderiyeden şehrimize gelmiş ve Romen konsolosluğu erkânı tarafından karşılanmıştır. Yeniden kurulan saltanat yuvasına avdet etmekte olan Prences bu sabah köstenceye hareket edecektir.

Prences resimde (X) işaretle gösterilmiştir.

